

nino, predenica je ugonobljena, detelja pa ne trpi nobene škode, ampak še bujnejše raste.

Vsa ta sredstva služijo le tedaj, ako je na njivi še malo predenice; če je pa njiva preveč opleveljena, je najbolje, deteljo podorati in jo v novič posejati.

Ker pa na naša deteljišča predenico največ s semenom sevamo, zato slovenske gospodarje opozarjamo, naj sejejo izključno tako deteljno seme, o katerem so prepričani, da ni v njem predeničnega semena. Ako je tako deteljišče, na katerem še ni zaplojena predenica, priporočamo deteljno seme tam pridelovati, vendar ni gotovo, da se kaj predeničnega semena s sosednih njiv ne primeša.

Iz deteljnega semena dá se predenično seme popolnoma odpraviti. V to svrho imajo ali stroje ali pa posebna sita. Stroji so umestni, koder veliko deteljnega semena pridelujejo, za manjšega posestnika so sita. Sita so tako narejena, da predenično seme, ki je manjše kot deteljno, skozi gré, deteljno pa ne. Izmed sit za čiščenje detelje, katerih je več vrst, v naslednjem popišemo ono, ki ga je izumil Kohlert v Celovcu.

Imenovano orodje je sestavljeno iz 6 do 7 sit (glej pod. 14.), ki so iz cina narejena.

Vsako sito meri v premeru 36 centimetrov in je 10 cm. globoko. Sita morejo se en na drugo predstaviti, tako, da se more skozi 2 ali 3 ob enem sejati. Dna sit so iz preluknjane cinove ploščevine (pleha). Vsako sito ima svojo številko, ono z največimi luknjami (štev. 1) pride na vrh. Prodajalec teh sit dodá popis, kako rabiti to orodje in za poduk nekoliko semena predeničnega. Kohlertovo pripravo za čiščenje deteljnega semena (ki se tudi za druga semena lahko porabi), izdeluje Franc Filli v Celovcu, od katerega se dobi s 6 siti za 12, s 7 siti za 14 gld. av. vr. z zavojem vred.

Z večine posestniki deteljnega semena sami ne pridelujejo, ampak ga kupujejo. Kdor pa deteljno seme kupuje, temu pa toplo na srce pokladamo, naj kupi seme od trgovca, ki mu dá spričalo, da je seme preiskano od kake semenske pregledovalne postaje. Res je, da je seme, kateremu je pridejano tako spričalo, nekoliko dražje, zato je pa zanesljivo in navadno tudi boljše kaljivo. V Ljubljani ni dobiti takega semena, priporočamo pa trgovino s semenom P. Hüttiga na Dunaji. Predenice se bodemo s časom znebili, a le tedaj, če bodemo dosledno sejali le čisto seme.

Pod. 14.

Da bi zgoraj omenjeno orodje in hišne dele, lesene plote itd. dalj časa obdržali, svetujejo jih uže dolgo in prav po pravici z oljnato barvo namazati. Toda oljnate barve so drage in ne proderejo v les. Če napačno ž njimi namažeš, razpokajo in se lahko odkrušijo. Dobri mazači, ki so pa na deželi redki, so pa tudi jako dragi.

Cenejši kot oljnata barva je katram (tér). Tudi katram ne prodre v les. Črna barva, neprijetni duh in počasno sušenje katrama kmetovalcem tudi ne ugaja.

V novejšem času izdelujejo „karbolinej“. To mazilo je za namazanje lesa najboljše, kajti:

1.) Varuje les proti mokroti in uplivu zraka. Zatorej lesovje, dvakrat s karbolinejem namazano, zelo dolgo rabi in veliko stroškov prihrani.

2.) Lésu da lepo orehovo barvo in prodre daleč vanj, toda lesne žilice in rasti lahko še vedno vidiš.

3.) Je vedno popolnoma tekoč. Ni ga treba tedaj kot oljnato barvo z oljem ali s firnežem zalivati, ali pa kakor katram razgrevati. Vsak količkaj pameten človek more tedaj s čopičem enakomerno mazati.

4.) Se hitro posuši. Diši le malo časa po karbolovi kislini, kojo pa zdravniki v čiščenje zraka priporočajo. Karbolinej varuje lesovje proti mokroti, vlažnosti in zraku. Zabranj gnilobo in trohnenje lesa ter pokonča gobe.

5.) Ni samo najboljše, ampak tudi najcenejše mazilo: eden kilogram karbolineja, ako se ga več skupaj naroči, velja le 22 krajcarjev in s tem moreš 6 m² oglajenega lesenega površja namazati.

Jaz sem, — tako piše A. Baumgartner, vodja štarske kmetijske šole — pred sedmimi leti vsestransko namazal s karbolinejem vse lesovje voz in poljskega orodja, oken in vrat, posebno hlevov, verej, lesenih stebrov, kar jih je v zemljo zakopanih podlog, na katerih desken tla leže, in tla, kar jih je pritlično, spodaj dvakrat, ter sem se prepričal, da se je to lesovje dobro obdržalo. Nenamazano lesovje je pa uže prepe-relo in je jelo trohneti.

Jaz morem tedaj iz svojega prepričanja vsem kmetovalcem svetovati, da vse lesovje, orodja, stanovališč, poposebno pa hlevov s karbolinejem namažejo. Železje je najbolje namazati z barvo za železo, katero dobiš v vsaki prodajalni železnine. Ono železje pa, s kojim zemljo obdeluješ, namaži čez zimo s kojim, da ti ne zarjavi. Ker tovarna „Avenarius & Schranzhofer“ karbolinej v sodovih po 25, 50, 100 do 190 kgr. pošilja, in ker sta karbolinej ter vozina pri večjih naročilih cenejša: priporočati je, da ga več kmetovalcev enega kraja skupaj naroči.

Karbolinej.

Vsak kmetovalec ve, kako dragi so vozovi in poljsko orodje, da se hitreje obrabijo, kot mu je ljubo. Posebno leseni deli, na katere sedaj suho, sedaj mokro vreme upliva, se hitro pokončajo. Istotako tudi lesovje naših stanovališč, gospodarskih poslopij i. t. d.

Kako svinje pitati.

Svinje pitati je dobro, vendar se dá mnogo več koristi dobiti, ako se razumno postopa. V to svrho je treba paziti na konsumente, zlasti na to, kar zahtevajo mesarji v velikih mestih. Mesar želi si dobiti

robo, ki je mlada, nježna, ki ima mnogo mesa in malo pa trdnega špeha.

S samim pitanjem ne pridemo do takošnega blaga; treba je na to misliti pri odbiranju svinj za pleme. Naša navadna svinja daje pretrdo meso, če prav jo tudi dobro spitamo, meso ob rebrih je pretenko in ravno tukaj mesar največ dobička išče. Okostje pa pri naših svinjah je vse preorjaško in dela mesarjem in kuharicam pri deljenji porcijonov premnogo sitnob, na kar je vendar tudi pomisliti.

Krivo bi pa bilo, ako bi kdo mislil, da je z odbiranjem dobrega plemena vse storjeno. Pristopiti mora še razumno pitanje ali krmljenje.

Pitanje z ržjo dela meso temnejše barve pa tudi trdeje snovi, stročji sadeži pa narejajo preveč maščobe, po koruzi je špeh premehek, da ga časih ni mogoče povoditi, kajti vedno kaplja od špeha v vodilnici ter ostane vselej več ali manje mazast, tudi klobase iz mesa od tako pitane svinje niso dobre, ker so premeheke in mazaste. Posebno pa svarimo pred pitanjem s tako imenovano „mesno moko“ (Fleischmehl). Mesarji ne kupijo po nobeni ceni tako pitanih svinj, kar spoznajo na črnih svinjšekih, kajti ne morejo rabiti ne mesa, ne špeha.

Starejše svinje, ki so za pleme služile in so potem spitane bile, izkoristi mesar v manjšem mestu ložje, kakor oni v velikem mestu; zatorej svetujemo, takih svinj ne pošiljati na večja tržišča; ne dobijo tukaj za-nje toliko kakor doma, vrh tega jim še računijo precejšnjih stroškov kot voznino. Kmetovalec torej dobiva od svinjerejstva največ dobička, ako vzreja živali, kakoršnih na sejnih, na tržiščih najbolj iščejo, namreč mlade, dobro pitane, toda ne pretolste.

„Gosp. Gl.“

Štajarcem priporočene jabolčne sorte, ki pa tudi drugod ugajajo.

(Dalje.)

4. **Pariška ramburska rejneta** (rejneta iz Kanade). Ta sorta uspeva tudi po visokih legah, a le v dobri, vlažni zemlji. Primerna je za polje, vrt in cesto. Zori novembra in trpi do maja. Sad se porabi za vse ter je kupčijsko jabolko prve vrste. Jabolka je pozno in previdno trgati. Drevo močno raste, zgodaj rodi in ima široko krono. Sorta je plodovita in se dobro sponaša na vsakem divjaku, kakor tudi v vsaki obliki.

5. **Ananasna rejneta**. Uspeva le v dobri zemlji, sicer pa tudi po mrzlih legah. Če so jabolka prav in ob pravem času trgana, držijo se do marca. — Namizno, kupčijsko in moštno sadje. Jabolko se trdno drži drevesa, v shrambi pa rado gnije. Drevo skrčeno raste, zgodaj rodi pa ima rado bolán les. Sorta je primerna za vsako vzgojo ter uspeva na vsaki podlogi.

6. **Siva jesenska rejneta**. Raste v vsaki legi, na vrtu in ob cesti. Ta sorta zori od oktobra do decembra in je rabna za sušenje in mošt. Sad nima nobene skominaste kisline, zaradi česar ga mnogi zelo ljubijo. Drevo je visoko, trpežno in močno, rodi vsako leto bogato, a dobi rado raka. To sorto vzgojiti je le na jabolčnem divjaku, in sicer na visokem deblu.

7. **Beli, drsasti kardinal**. Raste tudi v mrzli legi, na polju in na vrtu. To zimsko jabolko je namizna in gospodarska sorta. Trgovci ga drago plačujejo. Drevo je precej močne rasti in plodovito. Vzgoja bodi visoka, cepiti ga je pa na jabolčni divjak.

8. **Srček**. Sorta za dobre lege, sicer pa raste na polju, na vrtu in ob cesti. Izvrstno namizno jabolko, za sušenje pa ni. Sad je izvrstnega okusa in se trdno vej drži. Na drevesu nima nič kaj lepe barve in se šele odtrgano zrumeni. Drevo je zelo rodovito in gotovo obrodi. Vzgoja bodi visoka, a le na divjaku.

9. **Beli zimski tofelj**. Obrodi celo po mrzlih legah, na polju in na vrtu. Zori od novembra do januarja ter je namizna sorta, prve vrste kakor tudi za vse drugo porabna. Sočni sad je prijetnega okusa, zato je priljubljeno jabolko, se dobro prodaja in daje v sušilnici posebno lep, bel pridelek. Drevo je lepe rasti, precej plodovito, zlasti v sveži zemlji. Staro drevje postane rado manj rodovito, ako se mu ne pomaga z gnojem. Veje nizko visijo, zato ni za nasade ob cesti. Jabolka se dobro vej držijo. Drevo je za visoko, kakor tudi za pritlično vzgojo, uspeva pa le na jabolčnem divjaku.

10. **Cesarjeviča Rudolfova jabolko**. Ta sorta je v vsem podobna mošanckarju, samo da zahteva boljše lege, zato pa vsako leto rodi.

11. **Karmelitska rejneta**. Stori dobro v vsaki, ne premrzli legi. Drži se do marca in je za vsako porabo. Sad naj dolgo na drevesu ostane. Drevo le zmerno raste, rodi vsako drugo leto in ima okroglo krono. Sorta je primerna za vsako vzgojo in raste na vsaki podlogi.

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 16. Moja šestletna krava boleha uže deseti dan. Pogostoma se uleže na tla, sedaj na eno, sedaj na drugo stran, molí noge od sebe ter iztega glavo po vampu, kakor kedar se teleti. Blato gre redno od nje, ravno tako tudi redno pije in jé. Krava se je uže večkrat pojala. (Mat. F. v Z.)

Odgovor. Opis bolezní je prepovršen, da bi jo mogli spoznati. Morebiti, da je krava v križu mrtvudna, katera bolezen je lahko prišla od prehlajenja, od težkega poroda ob zadnjem oteletenju, ali pa je ob pripuščanji bik poškodoval kravo. Svetujemo Vam, da se obrnete do gosp. Gasparija, c. kr. okrajnega živinozdravnika v Postojini.